

מבט אזורי-מדיני על המערכה בעזה

המערכה בעזה אינה סכסוך מקומי. אמנם הלחימה מתרחשת באזור גיאוגרפי מצומצם, אך קיימת סכנה שהיא תתלקח למערכה אזורית, ובכל תרחיש סיומה ושאלת "היום שאחרי" יתגבשו תוך כדי מעורבות משמעותית של ארה"ב ושל השחקנים האזוריים. ישנה חשיבות רבה להכיר ולהבין את יחסן של המדינות באזור כלפי המערכה בעזה, את האינטרסים, הרגישויות והיכולות של כל שחקן רלבנטי, ולהכיר את הפעולות השונות שכל אחד נוקט בהן. בקובץ זה תמצאו ניתוחים קצרים מאת מומחי מיתונים, המציגים בקווים כלליים את המבט האזורי על המערכה בעזה כפי שהוא מתפתח יחד עם הארועים השונים, כמו גם עקרונות מנחים למדיניות-החוץ האזורית של ישראלית. על מנת לקבל את מלוא התמונה, כדאי לעקוב אחר סדרת הפרסומים המלאה של המבט האזורי-מדיני על המערכה בעזה. כאן מוגשת ההתייחסות לשבוע השלישי למערכה.

26.10-19.10 – שבוע שלישי למלחמה

מבט אזורי - ד"ר רועי קיבריק:

שליטי מדינות ערב נאלצים לתמרן בין מחויבותם המוצהרת לסוגיה הפלסטינית לבין מחויבותם למאבק באסלאם הרדיקלי, כאשר היציבות השלטונית אצלם בבית נמצא בראש מעייניהם. האתגרים הפנימיים והחיצוניים של כל מדינה שונים ומגוונים, ומשכך גם מידת הדחיפות והמעורבות שהם מגלים במלחמה. בעוד שבמרוקו ובאיחוד האמירויות ניתן לנסות ולעשות את המינימום ההכרחי כדי לעמוד מאחורי המחויבות לפלסטינים ולהשקיט את הרחוב, הדחיפות במצרים ובירדן הינה רבה יותר ואין ביכולתן "להמתין בשקט" עד שהמערכה תסתיים.

מצרים אירחה ועידת שלום בינלאומית בהשתתפות מנהיגים ושרי חוץ מהאזור ומאירופה. נדמה כי הוועידה הגיעה בשלב מוקדם מאוד, אולי מוקדם מדי, על מנת להיות רלבנטית לשרטוט מפת דרכים ליום שאחרי המלחמה. ואכן, המשתתפים לא הצליחו להסכים על הצהרה משותפת בנושא. יחד עם זאת נוצלה ההזדמנות לשרטוט הקווים האדומים והמסרים המרכזיים של הצדדים. מצרים וירדן הציבו קו אדום בפני כניסה של פליטים פלסטינים לתחומן, אירופה דאגה להתייבב לצד זכות ישראל להגן על עצמה, וכולם הביעו את החשיבות שבהכנסת סיוע הומניטרי לעזה. בלטו בהיעדרן ישראל והדומיננטיות האמריקאית.

בהיעדר הכרעה ישראלית בנוגע לתמונת הסיום של המלחמה, המערכה מתעכבת ומתארכת. אמנם הכוחות האזוריים, אירופה וארה"ב מדגישים כי יפעלו לקידום פתרון הסוגיה הפלסטינית עם סיום המלחמה על בסיס פתרון שתי המדינות, אך היעדים המידיים התופסים את תשומת הלב העיקרית מתמקדים בהשבת היציבות האזורית.

מבט על מצרים - פרופ' אלי פודה:

מצרים ממשיכה להיות מעורבת בכל הגזרות המדיניות של המלחמה: ניסיונות להביא לרגיעה; קידום סיוע הומניטרי לעזה; ומשא ומתן לגבי שחרור החטופים. בזירה הראשונה מצרים יזמה ועידה בינלאומית ב-21 באוקטובר (שנקראה "ועידת קהיר לשלום"), בהשתתפות כ-12 ראשי ממשלה ושרי חוץ ממערב אירופה והעולם הערבי, בניסיון ליצור קונצנזוס בינלאומי באשר לסיום המלחמה וגינוי הניסיונות ליישב פליטים בסיני. אולם, חילוקי דעות בין המשתתפים באשר לנוסח ההודעה הביאו בסופו של דבר לפרסום הודעה של ממשלת מצרים בלבד, אשר קראה, בין השאר, לעצור את המלחמה והזהירה מאסון הומניטרי. ההודעה גם קראה לפעול בטווח הארוך להקמת מדינה פלסטינית עצמאית בגבולות 1967 שבירתה מזרח ירושלים. בזירה

השנייה, לחץ אמריקאי על ישראל הביא לתחילת מעבר של סיוע הומניטרי לעזה דרך מעבר רפיח, אם כי ניכר כי בשלב הזה אין מדובר בכמויות גדולות של סיוע. מצרים מעורבת גם בניסיונות לשחרר את החטופים, אם כי בשלב הזה לא ברורה בדיוק מה תרומתה, וזאת בניגוד למעורבות הפעילה של קטר, שהובילה כבר לשחרורן של ארבע חטופות.

בזירה הביטורלית של יחסי ישראל-מצרים, טנק של צה"ל תקף בטעות עמדה מצרית בסיני ופצע כמה חיילים. ישראל התנצלה על התקרית ונראה כי המצרים בחרו שלא לנפח מבחינה תקשורתית את התקרית. עם זאת, אמצעי התקשורת הממסדיים ממשיכים לתקוף את ישראל ולגנותה על פעולותיה בעזה, תוך כדי הבעת סולידריות עם תנועת חמאס. עיתונאים שונים החלו להשתמש במונח "ניצחון אוקטובר שני" (הראשון כמובן הוא מלחמת יום הכיפורים באוקטובר 1973) כדי לתאר את מתקפת חמאס. גם מוסד אל-אזהר בחר לשבח את פעולת הטרור של חמאס. קיימים גם קולות אחרים, המאשימים את חמאס בחיסול הבעיה הפלסטינית, אך הם נבלעים ברעש השלילי הכללי.

באופן עקרוני, נראה כי האינטרס של הממשל המצרי בראשות הנשיא א-סיסי נותר להלום בחמאס, ואולי אף למוטטו, אולם עמדה זו אינה יכולה לבוא לידי ביטוי פומבי וזאת בשל עמדת דעת הקהל התומכת בפלסטינים. א-סיסי מנסה אפוא לנווט בין האינטרסים של מצרים ובין המציאות הקשה. ככל שהמלחמה בעזה תסלים, עם אבדות רבות יותר בצד הפלסטיני, א-סיסי יעמוד תחת מכש מצרי וערבי לנתק או להשעות את יחסיו עם ישראל. דבר זה קרה בעבר, בזמן מלחמת לבנון הראשונה ואינתיפאדת אל-אקצא, אולם לא קרה במהלך מבצע "צוק איתן" ב-2014.

מבט על ארה"ב - נדב תמיר

ממשל ביידן ממשיך לתמוך פומבית בזכותה של ישראל להגיב ולפגוע בחמאס תוך שמירה על דיני המלחמה לפי החוק הבינלאומי להפריד בין האוכלוסייה בעזה וחמאס, לספק סיוע הומניטרי דרך מצרים ולתעדף את שחרור החטופים על הכניסה הקרקעית. ארה"ב מנהלת מו"מ באמצעות קטר ומצרים לשחרור חטופים, לפי הצהרותיהם לא רק בעלי אזרחות אמריקאית. מומחי בטחון אמריקאים מנסים לייעץ למערכת הבטחון בהגדרה של יעדים בני-השגה למבצע, ולהתחיל בפעולה רק כשיש אסטרטגיית יציאה. כמו כן להימנע מלכבוש את עזה. עיכוב הפעולה הקרקעית קשור בלחץ האמריקאי. בנוסף, פועלת ארה"ב לגונן על ישראל מפני החלטות לקידום הפסקת אש באו"ם.

ארה"ב עושה מאמצים למנוע מהמערכה בעזה להפוך למערכה אזורית, ובהתאם לכך הגדירה לישראל את גבולות הפעולה הצבאית, וקידמה שתי קבוצות תקיפה בהובלת נוסאות המטוסים פורד ואייזנהאואר לאזור הים התיכון במטרה להרתיע את החיזבאללה ואיראן מהצטרפות למערכה. כמו כן, דואג הממשל לספק תמיכה מיידית בציד ומערכות נשק לצה"ל. ספינה אמריקאית בים האדום אף יירטה התקפת טילים וכתב"מים שירו החות"ים מתימן לכיוון ישראל. ישראל זוכה לתמיכה דו-מפלגתית בארה"ב שבאה לידי ביטוי גם בהגעה של משלחת סנאטורים משותפת לישראל. ביידן צפוי להסתייע בתמיכה הדו-מפלגתית בישראל כדי להעביר את הסיוע לאוקראינה שלא נתמך על ידי הרפובליקנים.

מבט על אירופה - ד"ר מאיה שיאון צדקיהו:

גילויי הסולידריות מאירופה לישראל נמשכים, אך עם יותר ניואנסים. יש תומכים חזקים מאוד שלכאורה נותנים לישראל חופש פעולה רחב יותר מבחינה צבאית, ויש תומכים שמקפידים יותר להדגיש את המגבלות המצופות על לוחמה מצד מדינה דמוקרטית – כיבוד המשפט הבינ"ל והמשפט ההומניטרי הבינ"ל. מחנה זה מעלה ביתר שאת את הצורך ביעד מדיני. להבדיל מביידן, שממקד כעת את היעד המדיני ברצועת עזה, הצד האירופי מסתכל על היעד המדיני הכלל-פלסטיני, וקורא לבסס אותו על פתרון שתי המדינות, כך שיכרוך את הגדה המערבית ורצועת עזה יחד, ובשאיפה יביא לסיום הסכסוך. חשוב לציין שהקול הביקורתי כלפי ישראל עדיין חלש והתמיכה בישראל יציבה.

לשורת ראשי המדינות המגיעים לישראל לעמוד לצידה נוסף השבוע נשיא צרפת, עמנואל מקרון. מקרון הביע סולידריות חד-משמעית עם ישראל, אך הוא מייצג קול מורכב יותר בעל ניואנסים. בנוסף לביקור בישראל, הוא ביקר גם ברמאללה ונפגש עם ראש הרשות הפלסטינית עבאס. מארמון האליזה נמסר שיציע לחדש את תהליך השלום תוך מתן ערבויות לביטחון ישראל. (כדאי לזכור שבמלחמת רוסיה-אוקראינה מקרון ניסה ללא הצלחה לתווך בין השתיים. כאן הביקור ברמאללה נועד גם לצרכים פנים-צרפתיים). במסיבת העיתונאים עם נתניהו הציע להילחם יחד בחמאס ובארגוני טרור, כפי שלחמו נגד דאע"ש.

מקרון שם דגש על שחרור החטופים תחילה, לפני הכניסה הקרקעית של צה"ל. מנהיגים אירופים אחרים לא תיעדפו בפומבי את המטרות. כל המנהיגים האירופים מדגישים את מטרת מניעת ההסלמה האזורית והתרחבות המערכה גם לצפון.

האיחור בביקורו של מקרון קשור גם לדאגות פנים. מקרון ניצב בתווך בין הימין הקיצוני של מרין לה פן, שמביע אהדה גורפת לישראל, ואולי אף "רוכב" על המלחמה לצרכיו האסלאמופוביים, לבין השמאל הקיצוני אוהד הפלסטינים, שמבין מצביעיו יוצאות ההפגנות הפרו-פלסטיניות שמאיימות על הסדר הציבורי בצרפת, שהופך השנה פעמים רבות.

לצד המיצוב הפוליטי ישנם אתגרים מהותיים. כלל מנהיגי אירופה דואגים לסדר הציבורי במדינתם ולביטחון פנים עקב התראות טרור מצד גורמי אסלאם קיצוני. במקביל, ישנה דאגה מהעלייה החדה בתקריות אנטישמיות והצורך לאבטח את הקהילות היהודיות.

על ישראל לפעול לשימור העמדה התומכת של אירופה. הדבר דורש תחזוקה ושימור זיכרון הזוועות של ה-7 באוקטובר בקרב פוליטיקאים, דיפלומטים ואנשי תקשורת אל מול צילומי ההרס ומספר ההרוגים העולה בצד העזתי. יש לתקשר את ניסיונות צה"ל לפעול לפי הדין הבינלאומי. כדאי להיעזר לשם כך במומחים אירופים. יש לקדם ולדחוף את שחרור החטופים בכל דרך אפשרית מול מנהיגי מדינות באירופה שיכולות להפעיל לחץ על חמאס. כל המציל נפש בישראל, כאילו הציל עולם ומלואו. על אף דאגת כל מדינה זרה לגורל אזרחיה שלה מבין 220 החטופים, אין זה מוסרי לתעדף שחרור חטופים בעלי אזרחות נוספת זרה על פני חטופים שמחזיקים אזרחות ישראלית "בלבד". כל עוד נתניהו נשאר ראש ממשלה אין לדיפלומטיה הישראלית אפשרות לדבר על יעד רחוק טווח להסדרה מדינית, כזה שאירופה וארה"ב היו רוצות לראות.

מבט על איראן - ד"ר גיל מורסיאנו:

תקיפות ישראל בעזה ממשיכות להציב בפני איראן דילמה בין הרחבת הסכסוך ואובדן נכסי הרתעה אסטרטגיים, ובין הימנעות מהתערבות ואובדן יוקרה אזרית, ויתכן אף אמון מצד גרורותיה.

בניסיון להרתיע את ישראל ממהלך קרקעי בעזה ולשמר מאזן הרתעה מול ארה"ב, איראן מגלה מוכנות ראשונית להרחבת הסכסוך תוך שימוש בגישה רב-זירתית. זה בא לידי ביטוי בהפעלת הח'ותים מתימן נגד ישראל – בתצורה של תקיפת מל"טים וטילי שיוט שכוונה לישראל ויורטה על ידי כוחות הצי האמריקני, בהפעלת מליציות בסוריה ובעיראק נגד בסיסים אמריקנים, ובהמשך ניהולו של עימות מוגבל בגבול לבנון בין חזבאללה לישראל. במקביל, מקיימים האיראנים, ובעיקר שר החוץ שלהם, שורה של פגישות עם מנהיגי מערך ההתנגדות – כולל מנהיגי חמאס והג'יהאד האיסלאמי. מהלך קרקעי של ישראל או הסלמה בלתי מתוכננת של העימות בין ישראל וחזבאללה בגבול הלבנון יחמירו את הדילמה האיראנית.

במקביל, מתחזקת במידת מה טביעת האצבע של איראן באירועי ה-7 באוקטובר על רקע דיווחים על מתקפת סייבר מאסיבית על אתרים בישראל (ברמה מדינית) ששוגרה במקביל למתקפת הטרור, ודיווחים על אימונים של אנשי חמאס שהתקיימו באיראן לפני המתקפה. עם זאת, טרם ניתן להכריע בשאלה האם איראן השתתפה בתכנון וליווי התקיפה.

ברור, כפי שעולה מהתבטאויות של בכירים איראנים במהלך השבוע האחרון, כי איראן מבקשת להשתמש בהסלמה הנוכחית על מנת לתקוע מקלות בגלגלי תהליך הנורמליזציה בין ישראל ומדינות ערב.

מבט על ירדן - חכ"ל קסניה סבטלובה

באותו יום שבת החולים אל-אהלי אל-ערבי אל-מעמדאני הופצץ, הטלוויזיה הירדנית שידרה את האירועים בגל פתוח. היא נשענה על הדיווחים המגיעים מעזה, כלומר מהזרוע של החמאס המכונה "משרד הבריאות בעזה". באותו לילה ירדנים רבים יצאו להפגנות סוערות בעמאן, אירביד, עקאבה וערים נוספות בממלכה. רבים קראו קריאות גנאי נגד ישראל ודרשו מהממשלה הירדנית לנתק יחסים עם ישראל. המנהיגים הבכירים של החמאס כגון איסמעיל הניה וח'אלד משעל פנו לירדנים מעל ראשו של המשטר וקראו להם להמשיך להפגין ולתמוך בכל דרך במאבק "של ההתנגדות" בעזה. ניתן לומר כי ירדן הפכה למעשה למוקד ההפגנות נגד ישראל ובעד החמאס בעזה ומדיניותו (טבח של אזרחים ישראלים וירי בלתי פוסק על אוכלוסייה אזרחית בערי ישראל).

ירדן היא המדינה המושפעת ביותר מההסלמה הנוכחית בין ישראל וחמאס בעזה. מספר האזרחים והפליטים הפלסטינים בירדן גבוה מאוד, וההתנגדות לנורמליזציה עם ישראל תמיד הייתה עזה במיוחד, גם בקרב האיגודים המקצועיים וגם בקרב הירדנים מהשורה. ניתן לומר שהפגנות אנטי-ישראליות בירדן הן ביטוי למחאה הקיימת בחברה הירדנית נגד המלך עבדאללה ומשטרו. המפגינים הזועמים ניסו – לא בפעם הראשונה בשנים האחרונות – לצעוד אל אזור הגבול בגשר אלנבי, אך נבלמו על ידי כוחות הביטחון הירדנים. הטלטלה בעזה מסוכנת למשטר הירדני, בדיוק כמו שהיא מסוכנת עבור הרשות הפלסטינית, מצרים ובמידה פחותה – למשטרים הערביים במפרץ.

בירדן הזעם העממי נגד ישראל מתמזג במצוקה כלכלית חריפה ובאוזלת ידה של המדינה לשפר את מצבו של האזרח הממוצע. ההבטחה הכלכלית של שלום עם ישראל לא התממשה, לפחות כך רואים אותה אזרחים ירדניים פשוטים, והרגישות גבוהה במיוחד בגלל הקשרים ההדוקים עם הפלסטינים בגדה, מרכזיותו של מסגד אל-אקצא ומה שנתפס כפגיעה במעמד הירדני במקומות הקדושים בירושלים.

ממשלות נתניהו תרמו במשך שנים רבות לערעור היחסים עם בית המלוכה הירדני, התעלמה מהצורך בפיתוח היחסים הכלכליים, דחתה פרויקטים, החלישה את הרשות הפלסטינית בגדה ונתנה יד חופשית למתנחלים בכלל ולנאמני הר הבית בפרט. כיום הרבה תלוי לא רק בהתפתחויות בזירה העזתית, אלא גם במה שיקרה באותה עת בגדה ובמסגד אל-אקצא. אם ישראל חפצה בגבול שקט עם ירדן וביציבות במדינה החשובה הזאת, עליה לרסן את המיליציות של המתנחלים הקיצוניים בגדה ואת הקיצונים בממשלת ישראל שרק מעוניינים להוסיף שמן למדורה. כל אירוע שיקרה עכשיו באל-אקצא עלול לגרום לנזק משמעותי ליחסים עם הממלכה וגם למעמדו של המלך ושל המשטר שלו. על ישראל להיות בקשר מתמיד עם הירדנים, להיוועץ ולהיעזר בהם לפי הצורך, לכלול אותם בחישובים של יום המחר בעזה וגם בגדה ולהתחיל לראות בירדן פרטנר שמנווט כעת במים סוערים ושתלוי מאוד במדיניות הישראלית כלפי הפלסטינים בעזה, בגדה ובירושלים.

מבט על תורכיה - ד"ר נמרוד גורן:

הפעילות התורכית בנוגע למלחמה בין ישראל לחמאס התמקדה בשבוע החולף בביקורת ממשלתית וציבורית על ישראל, בהבעת תמיכה בפלסטינים, ובניסיונות לפעלתנות מדינית.

נשיא תורכיה ארדואן ובכירים בממשלה התורכית השתמשו במילים קשות נגד פעילות ישראל בעזה, ותקפו גם את ארה"ב על התמיכה שלה בישראל, כולל בסמיכות לביקורו בארץ של הנשיא בייידן. ההאשמות החריפות של ארדואן על כך שתקיפות ישראל משולות לרצח עם, חלחלו גם לרחוב. הפגנות נגד ישראל התקיימו, כולל הפגנה סוערת מול הקונסוליה הישראלית באיסטנבול עם היוודע הפגיעה בבית החולים בעזה. הביקורת על ישראל היא לא רק נחלת מפלגתו של ארדואן, אלא נשמעה גם מכיוונים נוספים במערכת הפוליטית התורכית, דוגמת מנהיג המפלגה הלאומנית בחצ'לי.

מבחינת סיוע לפלסטינים, תורכיה הביעה מחויבות לאספקת ציוד הומניטרי לרצועת עזה. כמה מטוסים תורכיים כבר נחתו בשדה התעופה אל-עריש בסיני, והעברתם לעזה מתואמת על ידי המצרים. הדבר הוא תוצר של החימום ביחסי מצרים ותורכיה, שבעבר התחרו על השפעה ברצועת עזה, וכעת מוצאות שפה משותפת. תורכיה הביעה תמיכה במצרים, על רקע החשש המצרי שישראל תפעל לעודד פלסטינים מרצועת

עזה לעבור למצרים. בנוסף, תורכיה הציעה לטפל בשטחה בפצועים פלסטינים ועסקה בקידום פינוי אזרחיה מהרצועה.

ארדואן שוחח עם מנהיג חמאס ח'אלד משעל בטלפון וחזר על נקודות אלו, תוך הדגשה שתורכיה תומכת בפתרון שתי המדינות ומחויבת לפעול בזירה הבינלאומית לקידומו. מהדיווח הרשמי של השיחה נעדרה קריאה תורכית לשחרור החטופים הישראליים, נושא שבתחילת הלחימה תורכיה הביעה רצון להיות מעורבת בו. ואולם, נראה שגם הפעם – כמו בסבבי לחימה קודמים – העוינות של ארדואן כלפי מהלכי ישראל, מותירה את תורכיה בשולי העשייה המדינית, כולל בנושא החטופים, בו ממלאת קטר תפקיד מרכזי.

תורכיה לקחה חלק בפסגה הבינלאומית שהתקיימה בקהיר, ולצד קריאה להפסקת אש בעזה, גם הציעה בימים האחרונים רעיון משלה לפתרון הסכסוך הישראלי-פלסטיני, באמצעות העתקת מודל מינוי "מדינות ערביות" לכל צד, שמישם בסכסוך בקפריסין. עד כה, דווח על נכונות רוסית לדון עם תורכיה על נושא זה. במקביל, תורכיה מעלה בפני מדינות שונות גם רעיון שליחת כוח שמירת שלום לעזה, ומנסה למצב עצמה כשחקן מרכזי בפעלתנות המדינית. בפועל, היא אינה מצליחה בכך עד כה.

מבט על הברית ההלנית - השגריר לשעבר מיכאל הררי:

יוון וקפריסין מוסיפות לעמוד איתן לצד ישראל. נשיא קפריסין כריסטודולידס ורה"מ היווני מיצוטאקיס ביקרו בארץ ביומיים האחרונים, והדגישו את תמיכתם בישראל, ובזכותה להגן על עצמה. בה בעת, הדגישו כי יש להימנע מפגיעה באזרחים הפלסטינים. רה"מ היווני הבהיר, כי הם עושים אבחנה בין חמאס לבין העם הפלסטיני. הנשיא הקפריסאי קרא במקביל לדה-אסקלציה של המשבר, לאפשר סיוע הומניטרי לתושבים ברצועה, להימנע מפגיעה באזרחים משני הצדדים, וליזום תהליך פוליטי באזור. בשובו מישראל שב וגינה את התקפת הטרור של החמאס, וציין שדן עם ההנהגה הישראלית שהציגה לו מספר נושאים בהן קפריסין יכולה לסייע – "אלו נושאים שקשורים לסיוע הומניטרי, לאפשרות של פינוי (תושבים) באזור, כמו גם הצגת התמונה האמיתית של המצב בפני האיחוד האירופי".

יצוין, שהשניים השתתפו, קודם בואם לישראל, בפסגה שנערכה בקהיר. על-פי הדיווחים הביעו עמדה תקיפה נגד החמאס, מה שכלל הנראה הוביל, יחד עם עמדות של גורמים מערביים נוספים, לאי-אימוצה של הודעת סיכום משותפת.

אם כן, שתי המדינות מוסיפות לתמוך בנרטיב הישראלי, אולם מדגישות ביתר שאת את ההכרח להימנע מפגיעה באזרחים, והמשך הסיוע ההומניטרי לתושבי הרצועה. מערכת היחסים עם מצרים חשובה ביותר עבור שתי המדינות, וסביר שהן קשובות מאד לנימות הדאגה והכעס בקהיר כלפי ישראל. הן יהיו חייבות לשקלל את הקולות הנשמעים מבירות ערביות רלבנטיות לשיח הפומבי שישמיעו. תמיכתן בישראל במסדרונות האיחוד האירופי בבריסל תוסיף להיות מאד משמעותית.

במישור הפח"עי התגלה בניקוסיה בסופ"ש מטען סמוך לשגרירות הישראלית. לא מדובר ככל הנראה במטען נפץ משמעותי, אולם נעצרו ארבעה אנשים, על-פי הדיווחים ממוצא סורי. השלטונות הקפריסאיים חוששים מניסיונות מעין אלו באי, והשת"פ ההדוק עם ישראל, כולל במישור הבטחוני, נמשך.

בשורה התחתונה, ניכר שהאזור כולו ממתין בדריכות בצומת הנוכחית להמשך ההתפתחויות, והחששות מפני הסלמה מתעצמים.

מבט על מרוקו - עינת לוי:

הרוחות השבוע במרוקו המשיכו לסעור סביב המלחמה בין ישראל לחמאס, ההפגנות נמשכות בעצימות נמוכה יותר בהשוואה לשבוע הקודם ומרוקו חוזרת להתמקד בהתמודדות עם נזקי רעידת האדמה והפיתוח הכלכלי. הקריאה שהשמיע ראש הלשכה המדינית של חמאס, איסמעיל הנייה, לפגוע ביעדים ישראלים ויהודים ברחבי העולם, הובילה את ישראל לפרסם אזהרת מסע חמורה ביחס למצרים ולירדן, והמלצה להימנע מנסיעות לא חיוניות למרוקו. צוות הנציגות הישראלית ברבאט נקרא לשוב ארצה, כשליפ דובר משרד החוץ הישראלי לא

מדובר בסגירת משרד הקישור, אלא ב"נקיטת צעדים נוכח נסיבות זמניות", תוך הדגשת חוזקם ועמידותם של היחסים בין המדינות.

עמדת מרוקו הרשמית המשיכה לאחוז בניטרליות, בשלום ובנכונות להגשת סיוע הומניטרי לפלסטינים. ב-17 באוקטובר מרוקו גינתה את הפגיעה בבית חולים אל-אהלי בעזה, על אף שזו הופרכה לאחר מכן על ידי ישראל. ב-22 באוקטובר התכנסה בקהיר ועידת שלום ובה שר החוץ המרוקאי נאסר בוריטה, התייחס לצורך להביא לסיום האלימות והמלחמה, התנעת תהליך השלום, להימנע מפגיעה באזרחים ולהקל על הגשת סיוע הומניטרי לעזה. השר בוריטה, הדגיש בדבריו כי מרוקו מתנגדת לכל פתרון של העברת אוכלוסייה פלסטינית, העלולה לסכן את יציבות המדינות השכנות, ועמד על נכונותה של מרוקו לסייע ככל שניתן בפתרון הסכסוך. ב-25 באוקטובר נחתו במצרים שני מטוסים של צבא מרוקו עם סיוע הומניטרי לעזה, שכולל מזון, תרופות ומים.

במקביל מרוקו ממשיכה לתמרן בין הגורמים השונים המעורבים במערכה, במיוחד נוכח הלחץ הגובר והניסיון של קטר להשפיע על הזירה הפנים מרוקאית - אם באמצעות ערוץ אל-ג'זירה הנפוץ במרוקו, או במימון הפגנות הענק שהתקיימו בשבוע שעבר ברבאט נגד הנורמליזציה ובעד הפלסטינים. קטר גם תומכת דרך קבע ב"מפלגת הצדק והפיתוח" (ה-PJD) האסלאמיסטית ובתנועות החרם המקומיות. התסיסה האזורית והמלחמה הנוכחית אינן עולות בקנה אחד עם האינטרסים של מרוקו. מרוקו זקוקה לשקט וליציבות כדי להחזיר את הכלכלה למסלולה בעקבות רעידת האדמה ולהבטיח את היציבות הפנימית שלה.